

Wat wordt er gedaan tegen terrorisme?

en wat kunt u doen?

Nederland tegen terrorisme

In deze folder leest u:

1. wat er wordt gedaan tegen terrorisme*.
2. wat u zelf kunt doen.
3. wat u moet doen als er toch een aanslag dreigt of plaatsvindt.
4. veelgestelde vragen.
5. verklaring van woorden.

Terrorisme. U leest erover in de krant en op internet. U hoort erover op radio en televisie. Er lopen rechtszaken, er worden mensen gearresteerd en soms zet de politie zelfs een trein stil. Moeten we ons zorgen maken? Veel mensen doen dat wel. Dat is logisch. Want ook in Nederland kan een aanslag plaatsvinden.

1. Wat er wordt gedaan tegen terrorisme

Meer dan 200.000 professionals werken samen

Het beste middel tegen terrorisme is samenwerken. Alleen met elkaar kunnen we het risico van een aanslag zo klein mogelijk maken.

Belangrijke organisaties werken al heel veel samen. Van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) tot en met de politie. Van de Koninklijke Luchtmacht tot en met NS. Inmiddels werken ruim 200.000 professionals samen bij de bestrijding van terrorisme. Politiemensen, officieren van justitie, perronopzichters, douanebeambten, F-16 vliegers, treinconducteurs, bewakers, belastingdeskundigen, en vele anderen. Hun organisaties staan met elkaar in contact en houden elkaar op de hoogte. Samen vormen ze een 'schild' tegen terrorisme. Sinds 2005 zorgt de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding* voor de samenhang in de aanpak van terrorisme.

Het bestrijden van terrorisme begint met meer weten

Informatie is belangrijk om terroristen zo vroeg mogelijk op te sporen en de juiste beveiligingsmaatregelen te nemen. Deskundigen van de verschillende organisaties verzamelen en bestuderen informatie. De organisaties delen die informatie met elkaar, zodat er op tijd kan worden ingegrepen.

Het voorkomen van radicalisering*

Mensen worden niet van de ene op de andere dag terrorist. Het begint meestal met het ontwikkelen van radicale ideeën en het eindigt soms met het voorbereiden en plegen van aanslagen. Daarom is er speciale aandacht voor plekken waar radicalisering ontstaat. Dat kan op scholen zijn, maar ook in gevangenissen of op internet. Leraren en gevangenismedewerkers bijvoorbeeld, spreken groepen en personen rechtstreeks aan op hun ideeën en gedrag. Alles wordt gedaan om te voorkomen dat deze mensen ontsporen.

Internet en satellietzenders

Via internet en satellietzenders is het gemakkelijk om informatie te verspreiden. Ook terroristen en radicale groeperingen maken hier gebruik van, bijvoorbeeld voor hun propaganda*. Websites die oproepen tot haat, geweld of discriminatie worden zo mogelijk uit de lucht gehaald. Ook buitenlandse radio- en televisiezenders die gebruikt worden voor het verspreiden van dit soort informatie worden aangepakt, als het maar enigszins mogelijk is.

Alerteringssysteem Terrorismebestrijding*

Voor onze samenleving zijn bijvoorbeeld Schiphol, het openbaar vervoer, het drinkwater, elektriciteit en gas erg belangrijk. En kwetsbaar als het gaat om terrorisme. Als er aanwijzingen zijn voor een aanslag worden de verantwoordelijke organisaties meteen gewaarschuwd. Daarvoor wordt een speciaal systeem gebruikt: het Alerteringssysteem. Dit systeem kent vier alerteringsniveaus: oplopend van basisniveau tot hoog. Bij elk niveau hoort een aantal beveiligingsmaatregelen. Hoe groter de dreiging, hoe meer beveiligingsmaatregelen er worden genomen. Het niveau kan veranderen in de tijd. Voor actuele informatie gaat u naar de website van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding: www.nctb.nl.

Verdachte personen en groeperingen

Mensen die zich verdacht gedragen, worden scherp in de gaten gehouden. Als daar toestemming voor is, worden hun telefoongesprekken afgeluisterd en hun post en e-mail gecontroleerd. Soms worden ze zelfs voortdurend gevolgd en in hun activiteiten gestoord. Als het nodig is, worden bepaalde groepen geïnfiltrerd. Geheim agenten sluiten zich in dat geval aan bij een verdachte groepering om zo veel mogelijk informatie te verzamelen.

Wetten zijn en worden aangepast

In Nederland moet iedereen zich aan de wet houden. Ook de overheid. Om terrorisme beter te kunnen bestrijden, worden wetten aangepast. Zo is er nu de Wet terroristische misdrijven. De politie kan een verdachte eerder oppakken. Door de nieuwe wetgeving is het samenspannen* om te komen tot een terroristische aanslag strafbaar. Net als het werven van mensen voor een gewapende strijd in het buitenland. Er kunnen tegenwoordig ook zwaardere straffen worden opgelegd als er sprake is van terroristische bedoelingen.

Speciale eenheden

De politie en defensie beschikken over goed getrainde en zwaarbewapende 'speciale eenheden'. Deze eenheden worden ingezet bij gevaarlijke arrestaties. Bijvoorbeeld van mensen die worden verdacht van het voorbereiden van terroristische activiteiten. Alle speciale eenheden zijn ondergebracht bij één organisatie. Daardoor kan er sneller en beter worden ingegrepen.

Het luchtruim

De Koninklijke Luchtmacht bewaakt het luchtruim boven Nederland dag en nacht. Elk vliegtuig, elke helikopter, zelfs elke heteluchtballon die boven Nederland vliegt, wordt opgemerkt. 24 uur per dag staan er F-16's klaar om verdachte vliegtuigen te onderscheppen.

Internationale samenwerking tegen terrorisme

Overal ter wereld werken politie en inlichtingen- en veiligheidsdiensten met elkaar samen om belangrijke informatie snel uit te wisselen. In veel Europese landen wordt de wetgeving op het gebied van terrorismebestrijding steeds verder aangescherpt. Veel landen hebben wetten aangenomen die het mogelijk maken om verdachte personen af te luisteren. Samen met andere landen, is Nederland ook buiten onze grenzen actief om het terrorisme bij de wortels aan te pakken. Daarvoor worden bijvoorbeeld Nederlandse militairen naar het buitenland uitgezonden.

De AIVD'er tegen terrorisme

We weten veel en we doen veel. Meer dan ik kan vertellen. We luisteren af, we infiltreren* en we verzamelen en bestuderen informatie over verdachte personen en groepen. De Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) werkt samen met meer dan 100 verschillende inlichtingendiensten in de wereld.

De officier van justitie tegen terrorisme

De nieuwe Wet terroristische misdrijven is een belangrijke stap vooruit. We kunnen verdachten nu eerder en voor meer zaken oppakken.

De schoonmaker tegen terrorisme

Mijn collega's en ik krijgen in geval van een dreiging, een sms-je. Zodat we precies weten wat we moeten doen. Een voorbeeld: als er dreiging is, worden de prullenbakken op de stations veel vaker dan normaal geleegd.

De douane tegen terrorisme

De douane controleert de goederenstromen die ons land in- en uitgaan. De inhoud van containers kan bekeken worden door een scan. We zien dan, net als bij een röntgenfoto, precies wat erin zit.

De F-16 vlieger tegen terrorisme

Elk onbekend vliegtuig boven ons land wordt meteen opgemerkt. Wij gaan er onmiddellijk op af. In een paar minuten zijn we aan de andere kant van het land. Ik heb gelukkig nog nooit meegemaakt dat er echt iets aan de hand was.

De wijkagent tegen terrorisme

In ons werk is het belangrijk dat we in gesprek blijven met de buurtbewoners. We komen zo ook in contact met mensen die dreigen te ontsporen of verkeerde ideeën ontwikkelen. Om terrorisme te voorkomen, is onder meer de Identificatieplicht ingevoerd. Ben je 14 jaar of ouder, dan mag je niet meer zonder paspoort, rijbewijs of identiteitskaart op straat lopen. We kunnen de gegevens van iemand die zich verdacht gedraagt nu veel makkelijker achterhalen.

De lerares tegen terrorisme

We proberen te voorkomen dat kinderen elkaar discrimineren. Gelijkwaardigheid en respect voor elkaar, dat is erg belangrijk.

De wetenschapper tegen terrorisme

Innovaties* kunnen ons helpen in de strijd tegen terrorisme. Bij TNO werken we aan een apparaat waarmee je door kleding kunt kijken. Je kunt dan zien of iemand bijvoorbeeld een wapen bij zich heeft. Je ziet ook echt de vorm van een pistool, een mes of een geweer.

De treinconductor tegen terrorisme

We nemen elke melding van onze passagiers serieus. Als het nodig is, hebben we direct contact met de politie. Als het moet, zetten we de trein stil. We kunnen niet voorzichtig genoeg zijn.

De jongerenwerker tegen terrorisme

In mijn werk zie ik soms jongeren die in contact komen met mensen met radicale ideeën. Het is belangrijk om daarover te praten. Vaak helpt het als ze op een positieve manier aan de slag kunnen. In een baan of op een opleiding.

De bewaker tegen terrorisme

Er zijn in Nederland meer dan 30.000 bewakers. Ikzelf werk in Europort en ik weet uit eigen ervaring dat elke vierkante meter in Europort extra in de gaten wordt gehouden.

De forensisch* onderzoeker tegen terrorisme

Wij zoeken naar bewijsmateriaal dat in de rechtszaal gebruikt kan worden. We onderzoeken bijvoorbeeld sporen, bestuderen handschriften en verzamelen DNA-gegevens.

2. Wat u zelf kunt doen

We moeten elkaar in Nederland niet wantrouwen

Misschien is wel het grootste gevaar van terrorisme dat er een sfeer ontstaat waarin we elkaar wantrouwen. Belangrijk is dat we elkaar blijven respecteren en vertrouwen. Bijna iedereen in Nederland is tegen terrorisme, welk geloof of overtuiging hij of zij ook heeft.

Toch zullen we moeten opletten

Als we allemaal opletten, kunnen we de kans op een aanslag verder verkleinen.

- Let u vooral extra op in situaties waar veel mensen bij elkaar zijn. Op metro- en treinstations. Bij festivals of concerten. In winkelcentra.
- Let u in elk gebouw altijd op waar de nooduitgangen of vluchtgangen zijn.
- Het kan zijn dat u websites tegenkomt die aanzetten tot haat. Of die op een andere manier in strijd zijn met de wet. Meld dit via www.meldpuntcybercrime.nl.
- Laat uw eigendommen niet onbeheerd achter.

Wat is verdacht?

Het is moeilijk in het algemeen te zeggen wat verdacht is en wat niet. Dat hangt af van de situatie. Een aantal voorbeelden:

- Ziet u een achtergelaten koffer op een trein- of metroperron, dan kan dat verdacht zijn. Waarschijnlijk was iemand vergeetachtig en is er niets aan de hand. Toch is het beter om meteen een medewerker van het openbaar vervoer te waarschuwen of de politie te bellen.
- Een onbekend bestelbusje dat al twee weken bij u in de straat staat, hoeft niets te betekenen maar het kan wel. Als u de zaak niet vertrouwt, bel dan de politie.
- Mensen die overdreven veel aandacht hebben voor de beveiliging van een gebouw of een terrein kunnen bezig zijn met de voorbereiding van een aanslag. Waarschuw in dat geval de politie.
- Het kan zijn dat u toevallig mensen met elkaar hoort praten en dat hun woorden u verdacht voorkomen. Licht de politie in.
- Bent u winkelier en koopt een klant een grote hoeveelheid artikelen die u in verband kunt brengen met een aanslag, zoals kunstmest of waterstofperoxide? Bel dan de politie.

Mevrouw Berends tegen terrorisme

Ik was aan het winkelen en ineens zag ik een rugzak staan. Helemaal alleen in een drukke winkelstraat. Dat vond ik toch verdacht. Net toen ik de politie had gebeld, kwam er een jongetje aanrennen. Die was gewoon zijn rugzak vergeten. Achteraf had ik voor niets gebeld. Volgens de politie moest ik de volgende keer gewoon weer bellen.

Belangrijke telefoonnummers

- 0900-8844 (zet dit nummer onder de P van Politie in uw mobiele telefoon, lokaal tarief)
- 1-1-2 (alleen in spoedeisende gevallen)
- 0800-7000 (Meld Misdaad Anoniem, van 08.00 tot 24.00 uur)

Doven en slechthorenden

- 0900-1844 teksttelefoon (lokaal tarief)
- 0800-8112 (alleen in spoedeisende gevallen)

3. Wat u moet doen als er toch een aanslag dreigt of plaatsvindt

Alle maatregelen om terrorisme te bestrijden, kunnen niet altijd voorkomen dat er een aanslag dreigt of plaatsvindt. Maar ze kunnen de kans op een aanslag wel kleiner maken. Wat moet u doen als er toch een aanslag plaatsvindt?

Bij een bomaanslag

- Bescherm uzelf tegen rondvliegend of vallend materiaal.
- Bent u zelf niet ernstig gewond, help dan zo veel mogelijk anderen.
- Ga zo snel mogelijk naar een open plek.
- Ga niet in groepen staan. Er kan nog een bom ontploffen.
- Blijf vanwege het gevaar voor instorten uit de buurt van grote gebouwen.
- Blijf uit de buurt van ramen omdat ze kunnen breken en van geparkeerde auto's omdat ze kunnen ontploffen.
- Volg de instructies van politie, beveiligingspersoneel of hulpverleners.
- Bel kort om mensen te laten weten dat u in veiligheid bent, maar gebruik de telefoon niet voor onnodige gesprekken. We moeten voorkomen dat netwerken overbelast raken. Is het mobiele netwerk overbelast, probeer dan de vaste lijn.
- Als het donker is, gebruik dan geen lucifers of een aansteker. Er kan gevaar zijn voor een gasontploffing.
- Heeft u informatie die kan helpen bij het opsporen van de daders (signalementen, een beschrijving van een auto), neem dan contact op met de politie.
- Heeft u foto's gemaakt, bijvoorbeeld met uw mobiele telefoon, geef ze dan aan de politie.

Bij bomdreiging

- Ziet u een verdacht pakketje of een situatie die niet normaal is, blijf dan uit de buurt.
- Waarschuw omstanders of medepassagiers.
- Bel de politie of waarschuw het personeel ter plaatse.
- Volg de instructies van de politie of hulpverleners.

Ga niet naar de plek van de aanslag

Kijk bij een aanslag regelmatig naar de televisie of luister naar de radio voor informatie. Of ga naar de internetsite www.crisis.nl. Ga niet kijken op de plek van de aanslag.

4. Veelgestelde vragen

Nederland is altijd een vrij land geweest waarin mensen mochten denken wat ze wilden. Is dat verleden tijd?

Nee. Nederland is nog steeds een land waar veel kan en mag. Iedereen heeft het recht om zijn of haar mening te geven. Scherpe debatten over zaken waarin we verschillen, zijn uitstekend. Maar die vrijheid mag niet misbruikt worden om mensen aan te zetten tot geweld of haat.

In mijn wijk wonen mensen van veel verschillende nationaliteiten. Ik ben wel eens bang dat ik naast een terrorist woon. Is dat terecht?

De kans dat er een terrorist in uw wijk woont, is erg klein. Bijna iedereen, met welke culturele of religieuze achtergrond dan ook, is tegen terrorisme.

Hoe kunnen we radicalisering voorkomen?

Mensen die zich achtergesteld of gediscrimineerd voelen, kunnen eerder radicale ideeën krijgen. Ook mensen die geen toekomst voor zichzelf zien, kunnen een risico vormen. Het is de taak van de overheid om iedereen waar mogelijk kansen te bieden. Op een baan of een opleiding bijvoorbeeld. Het is belangrijk om elkaar met respect te behandelen.

Mijn kind bezoekt radicale websites. Wat kan ik daaraan doen?

Ouders kunnen een belangrijke rol spelen bij het herkennen en voorkomen van radicalisering. Heeft uw kind veel aandacht voor radicale ideeën? Praat daar dan over met hem of haar. Kunt u uw kind niet overtuigen, zoek dan hulp bij een familielid, een vertrouwenspersoon, een kennis, een leraar of de wijkagent.

Vertelt de overheid wel alles over terrorisme?

Vrijwel alles. De overheid is zo open als mogelijk. Maar u begrijpt dat het niet goed is om te veel te vertellen. Dat zou de veiligheid in gevaar kunnen brengen. Ook terroristen zouden er dan hun voordeel mee kunnen doen.

Al die beveiligingscamera's op straat en stations, mag dat wel?

Ja, dat mag. In steeds meer straten en op stations is tegenwoordig cameratoezicht. En ook staan er steeds meer bewakingscamera's op gebouwen. Voor onze veiligheid moeten we een beetje van onze privacy inleveren.

Hoe herken ik een terrorist?

U kunt niet aan iemands uiterlijk zien of hij of zij een terrorist is. U kunt wel letten op verdacht gedrag. Vindt u dat iemand zich verdacht gedraagt, let dan extra goed op en waarschuw de politie.

Wat moet ik doen als ik merk dat mensen in mijn omgeving radicale ideeën verkondigen?

Als u merkt dat mensen in uw omgeving anderen proberen te overtuigen van radicale ideeën die een gevaar vormen voor de Nederlandse samenleving, kunt u hierover het beste praten met de politie. U kunt ook bellen met Meld Misdaad Anoniem: 0800-7000.

Waarom pakken jullie verdachten op en laten ze dan vervolgens weer lopen?

Als iemand verdacht wordt van een ernstig strafbaar feit wordt hij of zij gearresteerd. En bij zware verdenking voorlopig vastgezet. De officier van justitie bepaalt of er genoeg bewijs is voor een rechtszaak. Toch leidt een rechtszaak niet altijd tot een veroordeling. Als de rechter vindt dat er niet genoeg bewijs is, wordt de verdachte vrijgelaten. Een officier van justitie kan niet altijd precies inschatten of het bewijsmateriaal voldoende is voor een veroordeling. Maar bij de beslissing om iemand te arresteren kan ook meespelen dat daardoor misschien een aanslag wordt voorkomen.

Mag ik worden afgeluisterd?

Afluisteren mag alleen als er een goede reden voor is. En als er toestemming voor is. Wat de overheid wel en niet mag, is in wetten vastgelegd.

Worden we een politiestaat?

Nee. Voor onze veiligheid is waakzaamheid nodig. In situaties van verhoogd risico, zal er meer controle zijn. Maar ook dan worden de rechten van burgers beschermd.

Wat is het belangrijkste dat ik kan doen?

Het is belangrijk dat ons leven niet overheerst wordt door angst. Er is geen reden voor paniek. Natuurlijk is het belangrijk dat we goed blijven opletten. Maar laten we vooral blijven doen wat we al deden en gewoon doorgaan met leven.

5. Verklaring van woorden

In deze folder worden veel begrippen genoemd waarvan we allemaal ongeveer weten wat ze betekenen. Maar wat betekenen ze precies?

- *) **Terrorisme**: het plegen van zwaar geweld met als doel politieke of godsdienstige standpunten aan anderen op te leggen.
- *) **Infiltreren**: geheim agenten van veiligheidsdiensten sluiten zich aan bij terroristische groepen om zo achter plannen voor aanslagen te komen.
- *) **De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb)**: een functionaris die, geholpen door medewerkers, ervoor zorgt dat in Nederland goed wordt nagedacht en samengewerkt om de kans op een aanslag zo klein mogelijk te maken. De NCTb valt onder verantwoordelijkheid van de minister van Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- *) **Radicalisering**: een proces van groeiende bereidheid om niet-democratische middelen te gebruiken om politieke of godsdienstige opvattingen aan anderen op te leggen.
- *) **Propaganda**: eenzijdige informatie om aanhangers te winnen voor bepaalde politieke of religieuze standpunten.
- *) **Het Alerteringssysteem Terrorismebestrijding**: een waarschuwingssysteem voor overheid en bedrijfsleven. Het systeem waarschuwt bij een verhoogde dreiging. Op die manier kan er snel iets gedaan worden om het risico op een aanslag kleiner te maken en de gevolgen ervan te beperken.
- *) **Samenspannen**: een aantal personen bereidt in het diepste geheim terroristische daden voor.
- *) **Innovaties**: uitvindingen en ontdekkingen, bijvoorbeeld op het gebied van de techniek.
- *) **Forensisch onderzoek**: het vinden van bewijzen voor terroristische activiteiten met behulp van alle beschikbare, technische mogelijkheden (vingerafdrukken, DNA-sporen, het leesbaar maken van verborgen computerbestanden, enzovoort).

Belangrijke telefoonnummers

- 0900-8844 (zet dit nummer onder de P van Politie in uw mobiele telefoon, lokaal tarief)
- 1-1-2 (alleen in spoedeisende gevallen)
- 0800-7000 (Meld Misdaad Anoniem, van 08.00 tot 24.00 uur)

Doven en slechthorenden

- 0900-1844 teksttelefoon (lokaal tarief)
- 0800-8112 (alleen in spoedeisende gevallen)

meer informatie

www.nederlandtegenterrorisme.nl

Voor vragen over terrorismebestrijding, wat de overheid hieraan doet en wat u kunt doen, kunt u terecht bij Postbus 51. Postbus 51 is bereikbaar op werkdagen van 9.00 tot 21.00 uur onder telefoonnummer 0800-8051 (gratis) of via www.postbus51.nl.

Deze brochure is ook beschikbaar in een groter lettertype. Kijk hiervoor op www.nederlandtegenterrorisme.nl. Hebt u een leeshandicap dan is de brochure in gesproken vorm beschikbaar (ook op cd-rom). Voor meer informatie of kosteloos bestellen: www.fnb.nl of telefonisch via 0486-486486.

www.stichtingmakkelijklezen.nl

De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding
www.nederlandtegenterrorisme.nl